

I. GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı ülkelerin;

- Sigara içme oranlarıyla COVID-19 olgu ve ölüm yoğunlukları arasında,
- 65 yaş üstü nüfus oranlarıyla COVID-19 olgu ve ölüm yoğunlukları arasında,
- Demokrasi Endeksindeki sıralarıyla COVID-19 olgu ve ölüm yoğunlukları arasında, ilişki bulunup bulunmadığının araştırılması, ilişki varsa etkisinin belirlenmesidir.

II. YÖNTEM

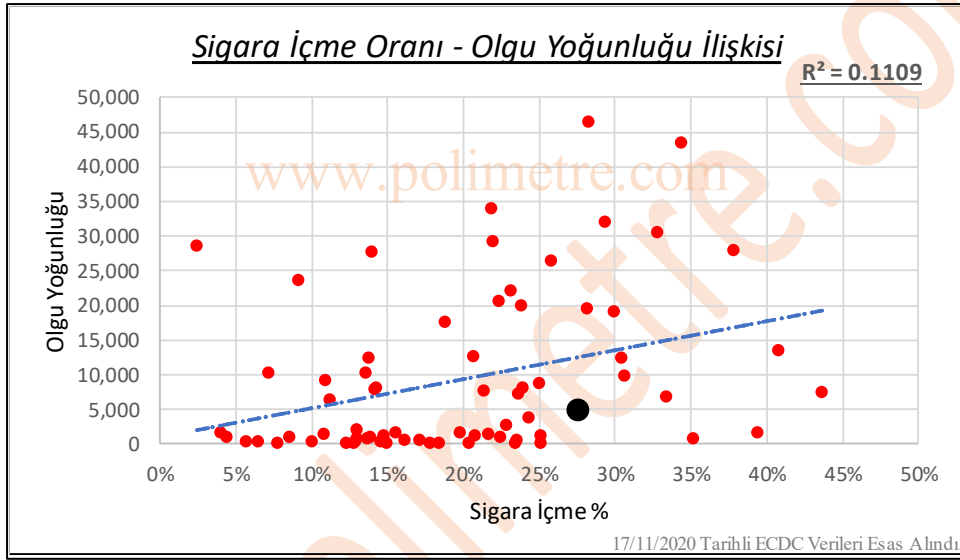
- a) İlişkilerin varlığı ve kuvveti “Korelasyon Analizi” yöntemi ile araştırılacaktır.
- b) Korelasyon katsayıları aşağıdaki tabloya göre değerlendirilir.
  - i. $Katsayı > 0.8$ için “Çok Kuvvetli İlişki”
  - ii. $0.8 \geq Katsayı > 0.6$ için “Kuvvetli İlişki”
  - iii. $0.6 \geq Katsayı > 0.4$ için “Zayıf İlişki”
  - iv. $0.4 \geq Katsayı > 0.2$ için “Çok Zayıf İlişki”
  - v. $0.2 \geq Katsayı > 0.0$ için “İlişki Yok” anlamındadır.
- c) Korelasyon çizgisinin yukarı doğru yönelmesi (pozitif eğim), 2 değişken arasında pozitif ilişki olduğunu gösterir. Pozitif ilişki değişkenlerin birlikte artması ya da azalmasıdır.
- d) Korelasyon çizgisinin aşağı doğru yönelmesi (negatif eğim), 2 değişken arasında negatif ilişki olduğunu gösterir. Negatif ilişki değişkenlerden biri artarken diğerrinin azalmasıdır.
- e) 17-Kasım-2020 tarihli ECDC¹ verileri esas alındı.
- f) ECDC veri tabanında adı geçen 214 ülkeden, 167 tanesi Demokrasi Endeksi sıralamasında yer almaktadır.

---

¹ ECDC: European Centre for Disease Prevention and Control

III. SİGARA İÇMEK ve COVID-19 ARASINDAKİ İLİŞKİ

- ECDC veri tabanında kayıtlı 214 ülkeden 141 tanesi için sigara içme oranları kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı verilmektedir.
- Ülkelerin sigara içme oranlarının hesaplanmasında, kadın ve erkek nüfusun eşit olduğu varsayılır.
- Korelasyon katsayısı hesaplamasında, Demokrasi Endeksinde yer alan, sigara içme verisi olan ve nüfusu 10 milyondan fazla olan 71 ülke dikkate alınıyor. (Ek 1)
- Şekil 1 sigara içme oranlarıyla COVID-19 kaynaklı olgu sayıları arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

Şekil 1: Ülkelerin Sigara İçme Oranlarıyla COVID-19 Kaynaklı Olgu Yoğunlukları² Arasındaki İlişki (Grafikte Farklı Renkle Gösterilen Ülke Türkiye'dir)

(Korelasyon Katsayısı) $R = \sqrt{0.1109} = +0.33$ (çok zayıf pozitif ilişki)

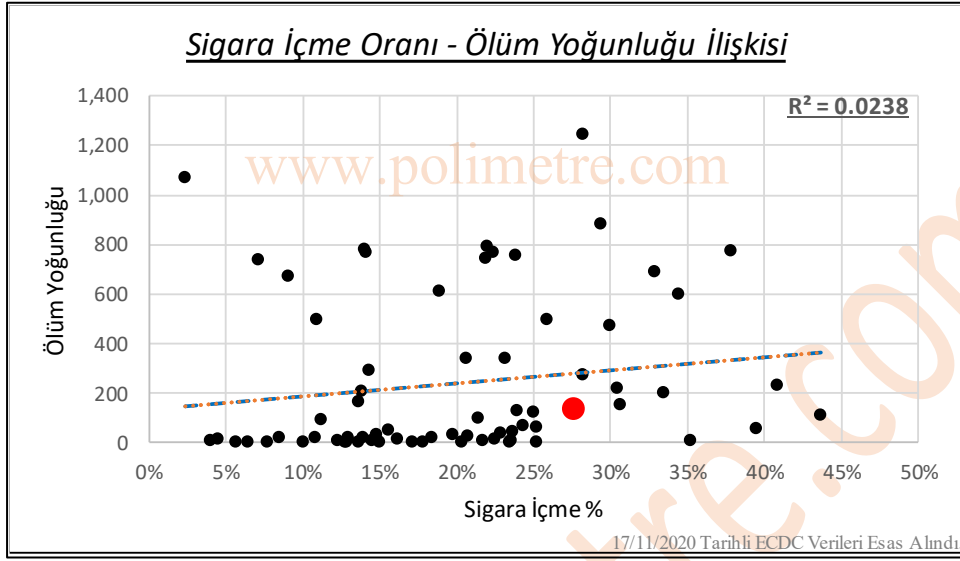
Grafikten (Şekil 1) ve korelasyon katsayısından, “sigara içmekle COVID-19 olgu yoğunluğu arasında aynı yönlü ve çok zayıf bir ilişki olduğu hesaplanıyor”.

COVID-19 kaynaklı olgu sayılarının artmasında sigara içmenin etkisinin önemsiz olduğu hesaplanmaktadır.

Türkiye'nin korelasyon çizgisinin altında kalması, Türkiye'de sigara içmenin olgu sayıları üzerindeki etkisinin dikkate alınan ülkelerin ortalamasından, daha az olduğunu göstermektedir.

² Olgu Yoğunluğu: 31-Aralık-2019 ve 17-Kasım-2020 tarihleri arasında 1 milyon kişideki olgu sayısıdır.

- e) Şekil 2 sigara içme oranlarıyla COVID-19 kaynaklı ölüm sayıları arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

Şekil 2: Ülkelerin Sigara İçme Oranlarıyla COVID-19 Kaynaklı Ölüm Yoğunlukları³ Arasındaki İlişki (Grafikte Farklı Renkle Gösterilen Ülke Türkiye'dir)

(Korelasyon Katsayısı) $R = \sqrt{0.0238} = +0.15$ (ilişki yok)

Grafikten (Şekil 2) ve korelasyon katsayısının 0.2 den küçük olması nedeniyle; “sigara içmekle COVID-19 kaynaklı ölümler arasında ilişki olmadığı hesaplanıyor”.

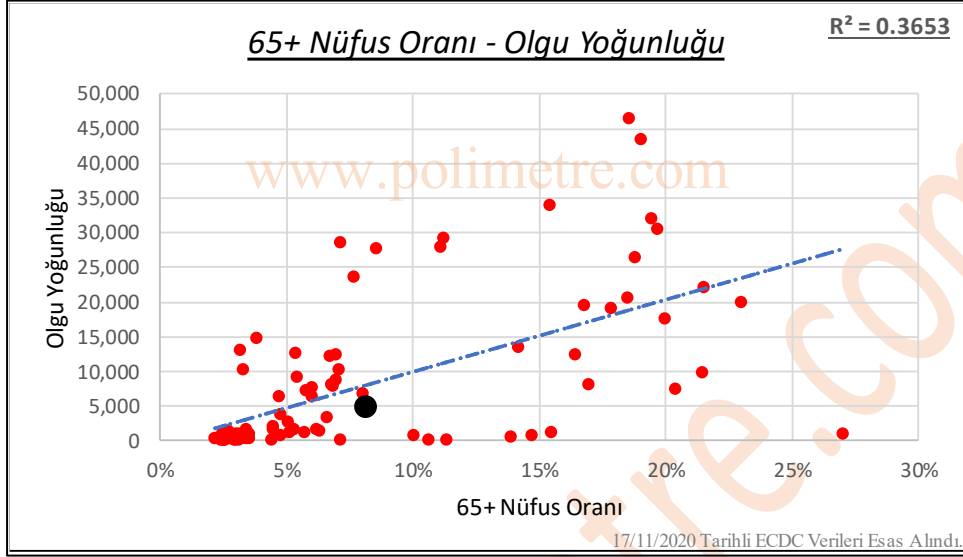
“Sigara içme oranının artmasıyla, COVID-19 kaynaklı ölüm sayılarının arttığı ya da azaldığı” söylenemez.

Kırmızı noktanın (Türkiye) korelasyon çizgisinin altında olması; “Türkiye’de COVID-19 ölümlerindeki sigara içme etkisinin, değerlendirilen 71 ülke ortalamasının altında olduğunu” gösteriyor.

³ Ölüm Yoğunluğu: 31-Aralık-2019 ve 17-Kasım-2020 tarihleri arasında 1 milyon kişideki ölüm sayısıdır.

IV. 65 YAŞ ÜSTÜ NÜFUS ile COVID-19 ARASINDAKİ İLİŞKİ

- İlgili veri Ek 2 de paylaşıyor.
- 65 yaş üstü nüfus oranlarıyla COVID-19 kaynaklı olgu sayıları arasındaki ilişki Şekil 3 de gösterilmektedir.

Şekil 3: Ülkelerin 65 Yaş Üstü Nüfus Oranlarıyla COVID-19 Kaynaklı Olgu Yoğunlukları Arasındaki İlişki (Grafikte Farklı Renkle Gösterilen Ülke Türkiye'dir)

(Korelasyon Katsayısı) $R = \sqrt{0.3653} = +0.60$ (kuvvetli pozitif ilişki)

Grafikten (Şekil 3) ve korelasyon katsayısının 0.60 olmasından;

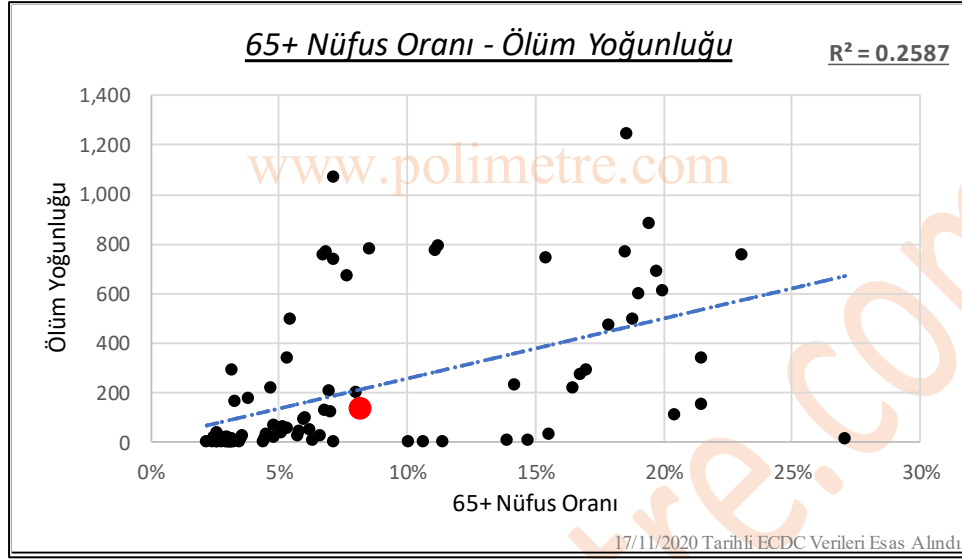
“65 yaş üstünün toplam nüfus içindeki oranıyla COVID-19 kaynaklı olgu sayıları arasında oldukça kuvvetli ve aynı yönde ilişki olduğu” hesaplanmaktadır.

“Artan 65 yaş üstü nüfus oranıyla birlikte COVID-19 kaynaklı olgu sayılarının da arttığı” hesaplanmaktadır.

Siyah noktanın (Türkiye) korelasyon çizgisinin altında olması;

“Türkiye’de COVID-19 olgularındaki sigara içme etkisinin, değerlendirilen 71 ülke ortalamasının altında olduğunu” gösteriyor.

- c) 65 yaş üstü nüfus oranlarıyla COVID-19 kaynaklı ölüm sayıları arasındaki ilişki Şekil 4 de gösterilmektedir.

Şekil 4: Ülkelerin 65 Yaş Üstü Nüfus Oranlarıyla COVID-19 Kaynaklı Ölüm Yoğunlukları Arasındaki İlişki (Grafikte Farklı Renkle Gösterilen Ülke Türkiye'dir)

(Korelasyon Katsayısı) $R = \sqrt{0.2587} = +0.51$ (zayıf pozitif ilişki)

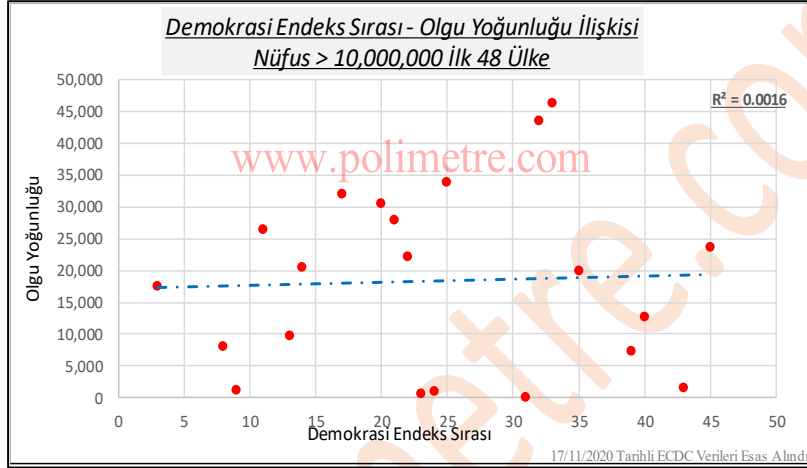
Grafikten (Şekil 4) ve korelasyon katsayısının 0.51 olmasından "65 yaş üstünün toplam nüfus içindeki oranıyla COVID-19 kaynaklı ölüm sayıları arasında zayıf ve aynı yönde ilişki olduğu" hesaplanmaktadır.

"Artan 65 yaş üstü nüfus oranıyla birlikte COVID-19 kaynaklı ölüm sayılarının da arttığı" hesaplanmaktadır.

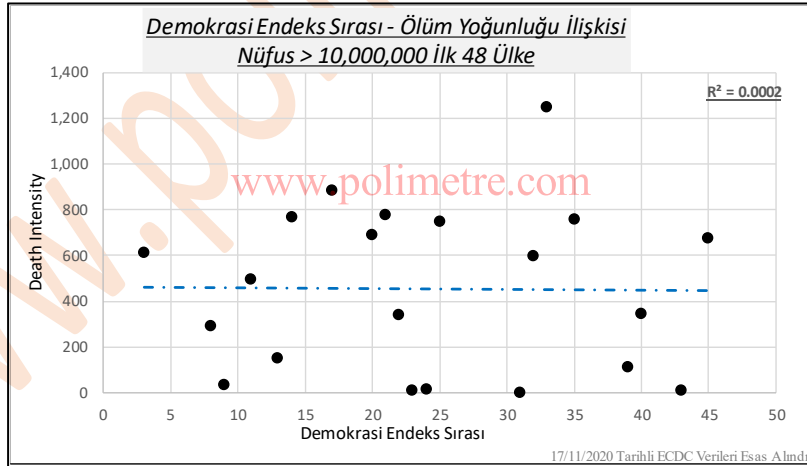
Kırmızı noktanın (Türkiye) korelasyon çizgisinin altında olması; "Türkiye'de COVID-19 ölümlerindeki 65 yaş etkisinin, değerlendirilen 71 ülke ortalamasının altında olduğunu" gösteriyor.

V. DEMOKRASİ ENDEKSİNDE İLK 48 SIRADAKİ ÜLKELERİN SIRALAMADAKİ YERLERİYLE COVID-19 ARASINDAKİ İLİŞKİ

- Bu analizde sadece, Demokrasi Endeksinin ilk 48 sırasındaki⁴ “Tam Demokrasi” ve “Kusurlu Demokrasi” sınıflarında yer alan ülkelerden nüfusu 10 milyonun üzerinde olanlar dikkate alınıyor.
- İlgili veriler “Ek 3” de paylaşılmaktadır.
- Demokrasi Endeksi ilk 48 sıralaması ile COVID-19 kaynaklı olgu ve ölüm sayıları arasındaki ilişkiler Şekil 5 ve Şekil 6 da gösterilmektedir.

Şekil 5: Demokrasi Endeksinin İlk 48 Sırasındaki Ülkelerin Endeksteği Yeri ve COVID-19 Kaynaklı Olgu Yoğunlukları Arasındaki İlişki

Şekil 6: Demokrasi Endeksinin İlk 48 Sırasındaki Ülkelerin Endeksteği Yeri ve COVID-19 Kaynaklı Ölüm Yoğunlukları Arasındaki İlişki

Olgu ve Ölüm Yoğunlukları için Korelasyon Katsayıları

$R_1 = \sqrt{0.0016} = 0.04$ ve $R_2 = \sqrt{0.0002} = 0.01$ olarak hesaplanmıyor.

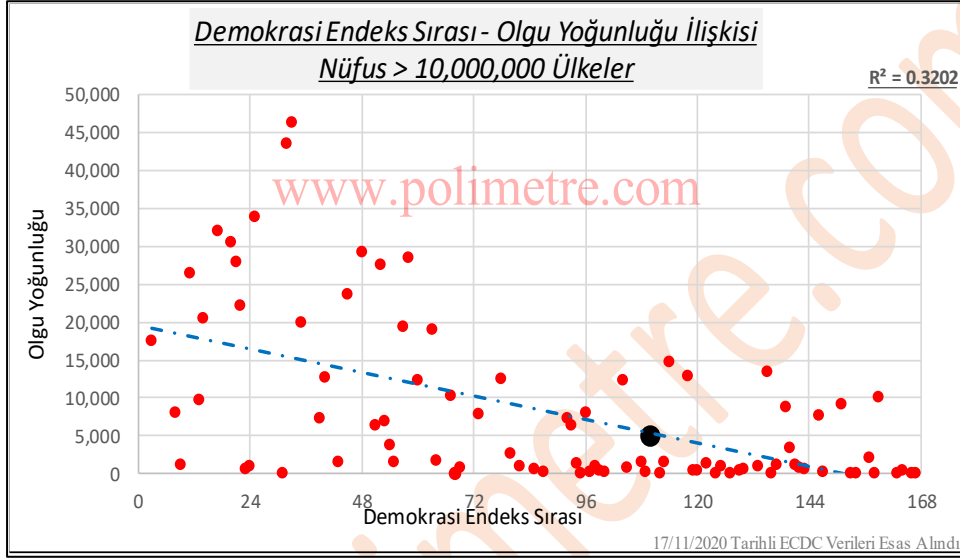
0.20 den çok küçük olan bu katsayılardan;

“Demokrasi Endeksinin ilk 48 sırasını oluşturan ülkelerin endeks sıralamasındaki yerleri ile COVID-19 kaynaklı olgu ve ölümler arasında hiçbir ilişki olmadığı” anlaşılıyor.

⁴ Dünyadaki en demokratik 48 ülke

VI. DEMOKRASİ ENDEKSİNDEKİ TÜM ÜLKELERİN SIRALAMADAKİ YERLERİYLE COVID-19 ARASINDAKİ İLİŞKİ

- Bu analizde Demokrasi Endeksindeki 167 ülkeden, nüfusu 10 milyondan fazla olanların tümü dikkate alınıyor.
- İlgili veriler “Ek 4” de paylaşılıyor.
- Demokrasi Endeksi sıralaması ile COVID-19 kaynaklı olgu sayıları arasındaki ilişki, Şekil 7 de gösterilmektedir

Şekil 7: Demokrasi Endeksindeki Nüfusu 10 Milyondan Fazla Olan Ülkelerin, Demokrasi Sıralamasındaki Yeri ile COVID-19 Kaynaklı Olgu Yoğunlukları Arasındaki İlişki (Grafikte Farklı Renkle Gösterilen Ülke Türkiye'dir)

$$R = \sqrt{0.3202} = 0.57$$

0.6 ya yakın korelasyon katsayısı ülkelerin Demokrasi Endeksi sırasıyla olgu yoğunlukları arasında kuvvetliye yakın ilişki olduğunu gösteriyor. Korelasyon çizgisinin aşağıya yönelmesi negatif korelasyona işaret ediyor. Negatif korelasyon değişkenlerden biri artarken diğerinin azalması anlamına geliyor.

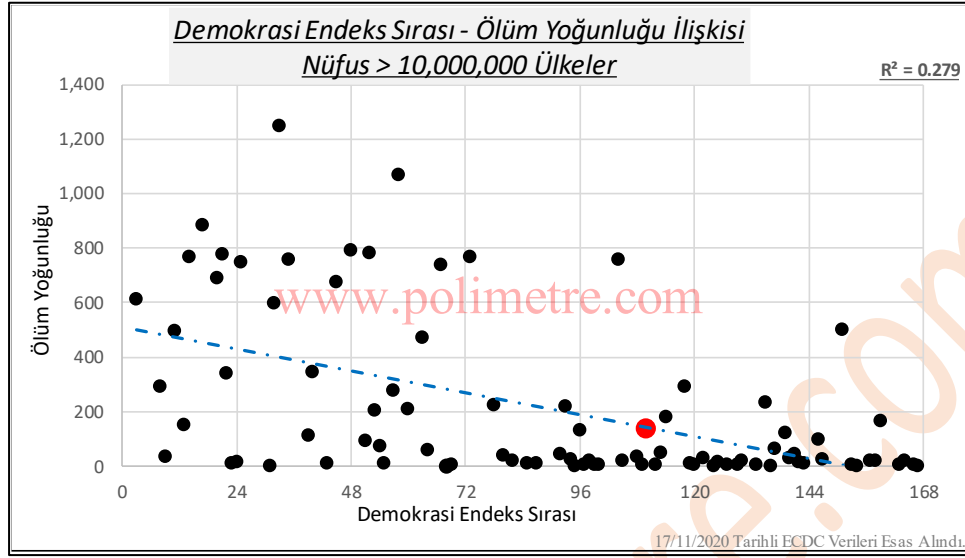
Demokrasi Endeksinde;

“alt sıralardaki (daha az demokrasi) ülkelerde olgu yoğunluklarının daha düşük, üst sıralardaki (daha çok demokrasi) ülkelerde olgu yoğunluklarının daha yüksek olduğu anlaşılıyor”.

“Ülkelerin Demokrasi Endeksindeki sıra numaraları büyüdükçe (demokrasi azaldıkça) COVID-19 kaynaklı olgu oranlarının azaldığı hesaplanmaktadır.”

Bu durum hakkında çeşitli nedenler ileri sürmek mümkün olmakla birlikte, demokrasi endeksinde alt sıralardaki ülkelerin olgu sayılarını yeterince belirleyemedikleri veya COVID-19 Salgını kaynaklı olgu ve ölüm sayılarını gerçekten az göstermek istedikleri düşünülebilir.

- d) Demokrasi Endeksi sıralaması ile COVID-19 kaynaklı olgu ve ölüm sayıları arasındaki ilişki Şekil 8 de gösterilmektedir

Şekil 8: Demokrasi Endeksindeki Nüfusu 10 Milyondan Fazla Olan Ülkelerin, Demokrasi Sıralamasındaki Yeri ile COVID-19 Kaynaklı Ölüm Yoğunlukları Arasındaki İlişki (Grafikte Farklı Renkle Gösterilen Ülke Türkiye'dir)

$$R = \sqrt{0.279} = 0.53$$

0.52 korelasyon katsayısı ülkelerin Demokrasi Endeksi sırasıyla olgu yoğunlukları arasında zayıf ilişki olduğunu gösteriyor.

Korelasyon çizgisinin aşağıya yönelmesi negatif korelasyona işaret ediyor.

Negatif korelasyon değişkenlerden biri artarken diğerinin azalması anlamına geliyor.

“Ülkelerin Demokrasi Endeksindeki sıra numaraları büyüdükçe (demokrasi azaldıkça) COVID-19 kaynaklı ölüm oranlarının azaldığı hesaplanmaktadır.”

Demokrasi Endeksinde alt sıralardaki ülkelerin COVID-19 kaynaklı ölümleri yeterince belirleyemedikleri veya COVID-19 Salgını kaynaklı ölüm sayılarını gerçekten daha az göstermek istedikleri düşünülebilir.

VII. ÖZET ve SONUC

- a) Ülkelerin sigara içme alışkanlıklarıyla, COVID-19 kaynaklı olgu sayıları arasında çok zayıf bir ilişki⁵ olduğu hesaplanıyor.
- b) Ülkelerin sigara içme alışkanlıklarıyla, COVID-19 kaynaklı ölüm sayıları arasında ilişki olmadığı hesaplanıyor.
- c) Ülkelerin 65 yaş üstü nüfus oranlarıyla, COVID-19 olgu sayıları artışı arasında kuvvetli kabul edilebilecek bir ilişki hesaplanıyor. 65 yaş üstü nüfus arttıkça olgu sayıları artmaktadır.
- d) Ülkelerin 65 yaş üstü nüfus oranlarıyla, COVID-19 ölüm sayıları artışı arasında zayıf bir ilişki hesaplanıyor. 65 yaş üstü nüfus arttıkça ölüm sayılarının arttığı hesaplanmaktadır.
- e) Demokrasi Endeksinin ilk 48 sırasındaki ülkelerin⁶ sıralamadaki yerleri ile, COVID-19 olgu ve ölüm sayıları arasında hiçbir ilişki olmadığı görülüyor.
- f) Demokrasi Endeksindeki ülkelerin tümü (167 ülke) dikkate alındığında, ülkelerin sıralamadaki yerleri ile olgu ve ölüm sayıları arasında kuvvetliye yakın ters bir ilişki var gibi görünmektedir. Demokrasi Endeksinde ülkeler alt sıralara indikçe (demokrasi azaldıkça), olgu ve ölüm sayıları azalıyor gibi görünmektedir.
- g) Önceki 2 maddenin değerlendirilmesinden demokrasi endeksinin alt sıralarındaki ülkelerin, salgının etkilerini doğru belirleyemedikleri veya bilerek gerçekten az olgu ve ölüm sayıları bildirdikleri düşünülebilir.
Ya da **“azalan demokrasi ile birlikte olgu ve ölüm sayıları da azalmaktadır (!)”**.

⁵ İki değişken arasında ilişki olması, değişkenlerden birinin diğerinin sebebi olması anlamına gelmez

⁶ Nüfusu 10 milyonu geçen

VIII. EKLER

EK 1: Ülkelerin Sigara İçme Oranları, Olgu ve Ölüm Yoğunlukları Veri Tabanı

Sıra	Ülke	Sigara İçme %	Olgu Yoğunluğu	Ölüm Yoğunluğu	Sıra	Ülke	Sigara İçme %	Olgu Yoğunluğu	Ölüm Yoğunluğu
1	ALMANYA	30.7%	9,736	152.9	37	KOLOMBİYA	9.1%	23,686	672.6
2	ARJANTİN	22.0%	29,170	790.5	38	KÜBA	35.2%	674	11.6
3	AVUSTRALYA	14.8%	1,088	35.6	39	MALAWİ	14.6%	312	9.7
4	AZERBAYCAN	21.4%	7,602	97.1	40	MALEZYA	21.7%	1,499	9.7
5	BANGLADEŞ	22.9%	2,638	37.7	41	MALİ	12.3%	191	6.9
6	BELÇİKA	28.3%	46,351	1,248.0	42	MEKSİKA	14.2%	7,829	766.8
7	BENİN	6.5%	235	3.5	43	MİSİR	25.2%	1,085	63.2
8	BİRLEŞİK DEVLETLER	21.9%	33,853	746.9	44	MOZAMBİK	17.1%	464	3.7
9	BİRLEŞİK KRALLIK	22.4%	20,486	768.2	45	MYANMAR	20.8%	1,289	29.4
10	BREZİLYA	14.0%	27,646	781.0	46	NEPAL	23.7%	7,241	42.2
11	BURKİNA FASO	12.8%	127	3.3	47	NİJER	7.8%	54	2.9
12	ÇEK CUMHURİYETİ	34.4%	43,470	599.1	48	NİJERYA	5.7%	317	5.6
13	CEZAYİR	15.6%	1,564	49.4	49	ÖZBEKİSTAN	13.0%	2,105	17.9
14	ÇİN	25.2%	64	3.3	50	PAKİSTAN	19.8%	1,635	32.6
15	DOMİNİK CUMHURİYETİ	13.8%	12,371	210.7	51	PERU	2.4%	28,457	1,069.7
16	EKVATOR	7.2%	10,241	737.7	52	POLANYA	28.2%	19,388	277.2
17	ENDONEZYA	39.5%	1,721	55.9	53	PORTEKİZ	23.2%	22,132	340.5
18	ETİYOPYA	4.5%	896	13.8	54	ROMANYA	30.0%	18,984	471.7
19	FAS	24.0%	8,025	131.4	55	RUANDA	12.9%	424	3.5
20	FİLİPİNLER	24.3%	3,738	71.5	56	RUSYA	40.9%	13,506	232.5
21	FRANSA	32.9%	30,506	690.2	57	SENEGAL	8.5%	944	19.6
22	GANA	4.0%	1,621	10.4	58	ŞİLİ	37.9%	27,861	777.5
23	GÜNEY AFRİKA	20.7%	12,684	342.5	59	SRI LANKA	13.7%	825	2.8
24	GÜNEY KORE	23.6%	566	9.6	60	SUUDİ ARABİSTAN	13.6%	10,156	163.0
25	HAİTİ	13.0%	806	20.3	61	TANZANYA	15.0%	9	0.4
26	HİNDİSTAN	11.3%	6,431	94.6	62	TAYLAND	20.4%	56	0.9
27	HOLLANDA	25.9%	26,388	497.2	63	TUNUS	33.5%	6,854	202.1
28	İRAN	11.0%	9,228	499.8	64	TÜRKİYE	27.6%	4,951	137.6
29	İSPANYA	29.4%	32,015	882.3	65	UGANDA	10.1%	355	3.3
30	İSVEÇ	18.9%	17,561	610.3	66	UKRAYNA	30.5%	12,478	221.7
31	İTALYA	23.8%	19,945	756.4	67	VİETNAM	23.5%	13	0.4
32	JAPONYA	22.5%	943	15.0	68	YEMEN	18.4%	69	20.3
33	KAMBOÇYA	17.9%	18	0.0	69	YUNANİSTAN	43.7%	7,330	111.8
34	KANADA	14.3%	8,007	292.2	70	ZAMBİYA	13.9%	935	19.2
35	KAZAKİSTAN	25.1%	8,745	123.6	71	ZİMBABVE	16.2%	599	17.3
36	KENYA	10.8%	1,317	23.9					

Ek 2: Ülkelerin 65 Yaş Üstü Nüfus Oranları, Olgu ve Ölüm Yoğunlukları Veri Tabanı

Sıra	Ülke	65+ Nüfus Oranı	Olgu Yoğunluğu	Ölüm Yoğunluğu	Sıra	Ülke	65+ Nüfus Oranı	Olgu Yoğunluğu	Ölüm Yoğunluğu
1	AFGHANISTAN	2.6%	1,114.9	41.8	45	MADAGASCAR	2.9%	622.3	9.0
2	ALGERIA	6.2%	1,543.4	49.1	46	MALAWI	3.0%	311.8	9.7
3	ANGOLA	2.4%	406.9	9.8	47	MALAYSIA	6.3%	1,465.0	9.5
4	ARGENTINA	11.2%	28,995.5	784.1	48	MALI	2.5%	191.0	6.9
5	AUSTRALIA	15.5%	1,087.3	35.6	49	MEXICO	6.9%	7,806.6	764.3
6	AZERBAIJAN	6.0%	7,464.9	95.4	50	MOROCCO	6.8%	7,942.9	129.5
7	BANGLADESH	5.1%	2,625.1	37.6	51	MOZAMBIQUE	3.2%	462.3	3.6
8	BELGIUM	18.6%	46,135.6	1,233.9	52	MYANMAR	5.7%	1,268.0	29.0
9	BENIN	3.2%	234.6	3.5	53	NEPAL	5.8%	7,199.7	41.9
10	BOLIVIA	6.7%	12,271.5	758.1	54	NETHERLANDS	18.8%	26,106.7	494.6
11	BRAZIL	8.6%	27,516.8	779.3	55	NIGER	2.6%	54.0	2.9
12	BURKINA FASO	2.4%	126.3	3.3	56	NIGERIA	2.8%	316.0	5.6
13	BURUNDI	2.6%	52.8	0.1	57	PAKISTAN	4.5%	1,625.4	32.4
14	CAMBODIA	4.4%	18.1	0.0	58	PERU	7.2%	28,418.5	1,068.5
15	CAMEROON	3.2%	854.8	16.3	59	PHILIPPINES	4.8%	3,721.8	71.5
16	CANADA	17.0%	7,844.7	290.2	60	POLAND	16.8%	18,838.5	273.4
17	CHAD	2.5%	97.2	6.1	61	PORTUGAL	21.5%	21,310.9	331.6
18	CHILE	11.1%	27,791.8	775.2	62	ROMANIA	17.9%	18,727.9	464.0
19	CHINA	10.6%	63.7	3.3	63	RUSSIA	14.2%	13,196.5	227.4
20	COLOMBIA	7.6%	23,558.9	668.8	64	RWANDA	3.0%	421.2	3.5
21	COTE D'IVOIRE	2.9%	795.2	4.9	65	SAUDI ARABIA	3.3%	10,147.0	162.5
22	CUBA	14.7%	670.1	11.6	66	SENEGAL	3.0%	943.2	19.6
23	CZECH REPUBLIC	19.0%	42,965.4	579.7	67	SOMALIA	2.7%	270.6	6.7
24	DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO	3.0%	131.6	3.6	68	SOUTH AFRICA	5.3%	12,663.0	341.3
25	DOMINICAN REPUBLIC	7.0%	12,327.2	210.6	69	SOUTH KOREA	13.9%	561.1	9.6
26	ECUADOR	7.1%	10,219.0	737.3	70	SOUTH SUDAN	3.4%	268.3	5.3
27	EGYPT	5.2%	1,082.4	63.1	71	SPAIN	19.4%	31,196.6	872.0
28	ETHIOPIA	3.5%	893.5	13.6	72	SRI LANKA	10.1%	807.3	2.7
29	FRANCE	19.7%	30,361.9	682.5	73	SUDAN	3.5%	333.6	25.5
30	GERMANY	21.5%	9,564.2	149.8	74	SWEDEN	20.0%	17,561.2	610.3
31	GHANA	3.4%	1,613.1	10.4	75	TANZANIA	3.1%	8.5	0.4
32	GREECE	20.4%	7,119.3	106.1	76	THAILAND	11.4%	55.5	0.9
33	GUATEMALA	4.7%	6,412.6	219.5	77	TUNISIA	8.0%	6,803.2	198.4
34	GUINEA	3.1%	960.3	5.7	78	TURKEY	8.2%	4,912.1	136.4
35	HAITI	4.8%	805.0	20.3	79	UGANDA	2.2%	350.2	3.2
36	INDIA	6.0%	6,409.5	94.3	80	UKRAINE	16.5%	12,252.7	219.6
37	INDONESIA	5.3%	1,707.8	55.6	81	UNITED KINGDOM	18.5%	20,170.8	765.0
38	IRAN	5.4%	9,073.0	494.0	82	UNITED STATES	15.4%	33,344.3	743.8
39	IRAQ	3.2%	12,907.0	290.1	83	UZBEKISTAN	4.5%	2,098.7	17.9
40	ITALY	23.0%	19,492.1	748.1	84	VENEZUELA	6.6%	3,423.6	29.9
41	JAPAN	27.0%	922.5	14.9	85	VIETNAM	7.2%	13.2	0.4
42	JORDAN	3.8%	14,081.7	173.7	86	YEMEN	2.9%	69.5	20.2
43	KAZAKHSTAN	7.0%	8,711.2	123.5	87	ZAMBIA	2.5%	931.4	19.2
44	KENYA	2.7%	1,306.4	23.6	88	ZIMBABWE	2.8%	591.1	17.3

**Ek 3: Ülkelerin Demokrasi Endeksindeki Sıraları, Olgu ve Ölüm Yoğunlukları Veri Tabanı
(Nüfusu 10 Milyondan Fazla Olan Ülkeler)**

Sıra	Üke	Demokrasi Endeksi Sıralaması	Olgu Yoğunluğu	Ölüm Yoğunluğu	Sıra	Üke	Demokrasi Endeksi Sıralaması	Olgu Yoğunluğu	Ölüm Yoğunluğu
1	AFGANİSTAN	141	1,117	41.9	45	KAZAKİSTAN	139	8,745	123.6
2	ALMANYA	13	9,736	152.9	46	KENYA	94	1,317	23.9
3	ANGOLA	119	409	9.8	47	KOLOMBİYA	45	23,686	672.6
4	ARJANTİN	48	29,170	790.5	48	KONGO DEMOKRASİ	166	132	3.6
5	AVUSTRALYA	9	1,088	35.6	49	KÜBA	143	674	11.6
6	AZERBAYCAN	146	7,602	97.1	50	KUZEY KORE	167	0	---
7	BANGLADEŞ	80	2,638	37.7	51	MADAGASKAR	85	622	9.0
8	BELÇİKA	33	46,351	1,248.0	52	MALAWİ	87	312	9.7
9	BENİN	97	235	3.5	53	MALEZYA	43	1,499	9.7
10	BİRLEŞİK DEVLETLER	25	33,853	746.9	54	MALİ	100	191	6.9
11	BİRLEŞİK KRALLIK	14	20,486	768.2	55	MEKSİKA	73	7,829	766.8
12	BOLİVYA	104	12,272	758.1	56	MİSİR	137	1,085	63.2
13	BREZİLYA	52	27,646	781.0	57	MOZAMBİK	120	464	3.7
14	BURKİNA FASO	112	127	3.3	58	MYANMAR	122	1,289	29.4
15	BURUNDİ	154	53	0.1	59	NEPAL	92	7,241	42.2
16	ÇAD	163	98	6.1	60	NİJER	127	54	2.9
17	ÇEK CUMHURİYETİ	32	43,470	599.1	61	NİJERYA	109	317	5.6
18	CEZAYİR	113	1,564	49.4	62	ÖZBEKİSTAN	157	2,105	17.9
19	ÇİN	153	64	3.3	63	PAKİSTAN	108	1,635	32.6
20	DOMİNİK CUMHURİYETİ	60	12,371	210.7	64	PERU	58	28,457	1,069.7
21	EKVATOR	67	10,241	737.7	65	POLANYA	57	19,388	277.2
22	ENDONEZYA	64	1,721	55.9	66	PORTEKİZ	22	22,132	340.5
23	ETİYOPYA	125	896	13.8	67	ROMANYA	63	18,984	471.7
24	FAS	96	8,025	131.4	68	RUANDA	129	424	3.5
25	FİLİPİNLER	54	3,738	71.5	69	RUSYA	135	13,506	232.5
26	FRANSA	20	30,506	690.2	70	SENEGAL	82	944	19.6
27	GANA	55	1,621	10.4	71	ŞİLİ	21	27,861	777.5
28	GİNE	133	961	5.7	72	SRİ LANKA	69	825	2.8
29	GUATEMALA	93	6,421	219.8	73	SUDAN	147	334	25.5
30	GÜNEY AFRİKA	40	12,684	342.5	74	SURİYE	164	386	20.0
31	GÜNEY KORE	23	566	9.6	75	SUUDİ ARABİSTAN	159	10,156	163.0
32	HAİTİ	105	806	20.3	76	TANZANYA	95	9	0.4
33	HİNDİSTAN	51	6,431	94.6	77	TAYLAND	68	56	0.9
34	HOLLANDA	11	26,388	497.2	78	TAYVAN	31	25	0.3
35	IRAK	118	12,966	291.2	79	TUNUS	53	6,854	202.1
36	İRAN	151	9,228	499.8	80	TÜRKİYE	110	4,951	137.6
37	İSPANYA	17	32,015	882.3	81	UGANDA	99	355	3.3
38	ISVEÇ	3	17,561	610.3	82	UKRAYNA	78	12,478	221.7
39	İTALYA	35	19,945	756.4	83	VENEZUELA	140	3,437	30.1
40	JAPONYA	24	943	15.0	84	VİETNAM	136	13	0.4
41	JORDAN	114	14,656	180.6	85	YEMEN	158	69	20.3
42	KAMBOÇYA	124	18	0.0	86	YUNANİSTAN	39	7,330	111.8
43	KAMERUN	142	855	16.3	87	ZAMBİYA	98	935	19.2
44	KANADA	8	8,007	292.2	88	ZİMBABVE	130	599	17.3

Ek 4: Demokrasi Endeksi

Sıra	Ülke	Skor	Sıra	Ülke	Skor	Sıra	Ülke	Skor	Sıra	Ülke	Skor
1	NORVEÇ	9.87	43	MALEZYA	7.16	85	MADAGASKAR	5.64	127	NİJER	3.29
2	İZLANDA	9.58	44	TRİNİDAD TOBAGO	7.16	86	ERMENİSTAN	5.54	128	KATAR	3.19
3	ISVEÇ	9.39	45	KOLOMBİYA	7.13	87	MALAWİ	5.50	129	RUANDA	3.16
4	YENİ ZELANDA	9.26	46	PANAMA	7.05	88	LİBERYA	5.45	130	ZİMBABVE	3.16
5	FİNLANDIYA	9.25	47	BULGARİSTAN	7.03	89	GÜRCİSTAN	5.42	131	KOMOROS	3.15
6	IRLANDA	9.24	48	ARJANTİN	7.02	90	HONDURAS	5.42	133	GİNE	3.14
8	KANADA	9.22	49	SURİNAM	6.98	91	BUTAN	5.30	132	SWAZİLİND	3.14
7	DANİMARKA	9.22	50	JAMAİKA	6.96	92	NEPAL	5.28	134	KONGO	3.11
9	AVUSTRALYA	9.09	51	HİNDİSTAN	6.90	93	GUATEMALA	5.26	135	RUSYA	3.11
10	İSVİÇRE	9.03	52	BREZİLYA	6.86	94	KENYA	5.18	136	VİETNAM	3.08
11	HOLLANDA	9.01	53	TUNUS	6.72	95	TANZANYA	5.16	137	MİSİR	3.06
12	LÜKSEMBURG	8.81	54	FİLİPİNLER	6.64	96	FAS	5.10	138	UMMAN	3.06
13	ALMANYA	8.68	55	GANA	6.63	97	BENİN	5.09	139	KAZAKİSTAN	2.94
14	BİRLEŞİK KRALLIK	8.52	56	MACARİSTAN	6.63	98	ZAMBİYA	5.09	140	VENEZUELA	2.88
15	URUGUAY	8.38	57	POLANYA	6.62	99	UGANDA	5.02	141	AFGANİSTAN	2.85
16	AVUSTURYA	8.29	58	PERU	6.60	100	MALİ	4.92	142	KAMERUN	2.85
17	İSPANYA	8.29	59	HİRVATİSTAN	6.57	101	KİRGİZİSTAN	4.89	143	KÜBA	2.84
18	MAURİTİUS	8.22	60	DOMİNİK CUMHURİYETİ	6.54	102	BOSNA HERSEK	4.86	144	CİBUTİ	2.77
19	KOSTA RİCA	8.13	61	LESOTHO	6.54	103	SIERRA LEONE	4.86	145	BAE	2.76
20	FRANSA	8.12	62	MOĞOLİSTAN	6.50	104	BOLİVYA	4.84	146	AZERBAYCAN	2.75
21	ŞİLİ	8.08	63	ROMANYA	6.49	105	HAİTİ	4.57	147	SUDAN	2.70
22	PORTEKİZ	8.03	64	ENDONEZYA	6.48	106	LÜBNAN	4.36	148	GİNE-BİSSAU	2.63
23	GÜNEY KORE	8.00	65	NAMİBYA	6.43	107	GAMBYA	4.33	149	BAHREYN	2.55
24	JAPONYA	7.99	66	SİRBİSTAN	6.41	108	PAKİSTAN	4.25	150	BELARUS	2.48
25	BİRLEŞİK DEVLETLER	7.96	67	EKVATOR	6.33	109	NİJERYA	4.12	151	İRAN	2.38
26	MALTA	7.95	68	TAYLAND	6.32	110	TÜRKİYE	4.09	152	ERİTRE	2.37
27	ESTONYA	7.90	69	SRİ LANKA	6.27	111	FİLDİŞİ SAHİLİ	4.05	153	ÇİN	2.26
28	İSRAİL	7.86	70	PARAGUAY	6.24	112	BURKİNA FASO	4.04	154	BURUNDİ	2.15
29	BOTSWANA	7.81	71	EL SALVADOR	6.15	113	CEZAYİR	4.01	155	LAOS	2.14
30	CAPE VERDE	7.78	72	GUYANA	6.15	114	JORDAN	3.93	156	LİBYA	2.02
31	TAYVAN	7.73	73	MEKSİKA	6.09	115	KUVEYT	3.93	157	ÖZBEKİSTAN	2.01
32	ÇEK CUMHURİYETİ	7.69	74	PAPUA YENİ GİNE	6.03	116	MORİTANYA	3.92	158	YEMEN	1.95
33	BELÇİKA	7.64	75	HONG KONG	6.02	117	FİLİSTİN	3.89	159	SUUDİ ARABİSTAN	1.93
34	KIBRIS	7.59	76	SİNGAPUR	6.02	118	İRAK	3.74	160	TACİKİSTAN	1.93
35	İTALYA	7.52	77	MAKEDONYA	5.97	119	ANGOLA	3.72	161	EKVATOR GİNESİ	1.92
37	LİTVANYA	7.50	78	UKRAYNA	5.90	120	MOZAMBİK	3.65	162	TURKMENİSTAN	1.72
36	SLOVENYA	7.50	79	ARNAVUTLUK	5.89	121	GABON	3.61	163	ÇAD	1.61
38	LETONYA	7.49	80	BANGLADEŞ	5.88	122	MYANMAR	3.55	164	SURİYE	1.43
39	YUNANİSTAN	7.43	81	FİJİ	5.85	123	NİKARAGUA	3.55	165	MERKEZİ AFRİKA CUMHURİYETİ	1.32
40	GÜNEY AFRİKA	7.24	82	SENEGAL	5.81	124	KAMBOÇYA	3.53	166	KONGO DEMOKRATİK CUMHURİYETİ	1.13
41	TİMOR	7.19	83	MOLDOVA	5.75	125	ETİYOPYA	3.44	167	KUZAY KORE	1.08
42	SLOVAKYA	7.17	84	KARADAĞ	5.65	126	TOGO	3.30			